

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ
РОБОТИ

**з дисципліни «Економічна ефективність управлінських рішень в
діяльності підприємства»**
для студентів денної та заочної форми навчання
за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 2 від 26.06.2025 р.

Харків

НТУ «ХПІ»
2025

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Економічна ефективність управлінських рішень в діяльності підприємства» : для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» /уклад. проф. О.І. Савченко; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : НТУ «ХПІ», 2025. – 22 с.

Укладач: О.І. Савченко

Рецензент: доц. С.В. Сусліков

Кафедра економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин

ЗМІСТ

ВСТУП	2
1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ.....	3
2. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ.....	10
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	19
4. ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ.....	20

ВСТУП

Дана дисципліна «Економічна ефективність управлінських рішень в діяльності підприємства» допомагає дослідити види та показники економічної ефективності діяльності підприємства, визначити економічну сутність ефективності управління підприємством, ознайомитись з методами оцінки управлінських рішень.

Запропоновані теми розкривають нове розуміння останніх тенденцій в цьому напрямку досліджень, що дає цілісне уявлення про ключові стратегії управління та визначення економічного ефекту та ефективності.

Організаційні зміни та організаційний розвиток передбачають підвищення ефективності системи менеджменту.

Особлива увага при цьому приділяється аналізу теорії та методів визначення ефективності інвестицій, інновацій, які приносять користь та підвищують, у свою чергу, ефективність як стартапів, так і підприємств – лідерів в певних галузях.

Мета дисципліни: вивчення понятійного апарату, методології та практики інструментарію оцінки економічної ефективності управлінських рішень в діяльності підприємства та її структурних елементів; використання знань щодо закономірностей, принципів та особливостей формування, розвитку, економічної ефективності діяльності підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

Завдання дисципліни: забезпечення необхідного рівня знань щодо питань визначення головних показників фактичного ефекту з урахуванням ступеню ризику, інфляції, рівня податків та вибору оптимальних варіантів управлінських рішень з урахуванням реальних можливостей для виконання намічених стратегічних планів розвитку підприємства в сучасних умовах невизначеного зовнішнього середовища.

Мета курсової роботи полягає у поглибленні та закріпленні теоретичних і практичних знань, отриманих студентом.

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Одне з ключових завдань дисципліни «Економічна ефективність управлінських рішень в діяльності підприємства» показати економічну ефективність як основний фактор, що визначає можливість функціонування та розвитку підприємств.

В реаліях сучасної глобальної економіки, конкурентоспроможність стає одним з найважливіших показників для оцінки функціонування підприємств на ринку, а також сприймається як ключова характеристика розвитку.

Економічна ефективність має вплив багатьох внутрішніх факторів, властивих підприємству, і зовнішніх механізмів і умов, що існують в навколишньому середовищі, що, в кінцевому результаті, дає можливість розвиватися, отримувати вигоду та прибуток.

Тема 1. Економічна ефективність в діяльності підприємства

Предмет, об'єкт і завдання навчальної дисципліни. Визначення понять «ефект», «ефективність», «управлінське рішення», «результативність». Класифікація економічної ефективності в залежності від видів діяльності підприємства. Операційна ефективність. Фінансова (кредитна ефективність). Інвестиційна ефективність. Зовнішня ефективність. Статична ефективність. Динамічна ефективність. Загальна (абсолютна) і порівняльна (відносна) ефективність. Система показників оцінки економічної ефективності менеджменту підприємства. Складові оцінки ефективності виробничої діяльності.

Тема 2. Методи оцінки управлінських рішень

Ефективність рішень. Економічна оцінка управлінських рішень. Показники оцінки рішень. Показники фінансового стану підприємства. Економічна привабливість інвестиційного проєктного рішення. Визначення величини попереднього ефекту. Розрахунок величини ефекту науково-дослідних робіт. Ефект ІТ – технології. Комерційна ефективність господарської діяльності бізнес – структур.

Тема 3. Комплексний аналіз факторів впливу на механізм оцінювання ефективності виробничої і фінансово-господарської діяльності підприємства

Раціональна модель оцінки ефективності діяльності підприємства. Сутність та значення оцінки ефективності операційної діяльності. Вплив оцінки показників ефективності і результативності діяльності на формування загального рівня ефективності управління підприємством. Основні підходи до оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства. Основні елементи та часткові показники для оцінювання рівня ефективності виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства. Оцінка ефективності діяльності на основі концепції «Performance Management» (управління результативністю). Особливості використання «Збалансованої системи показників» (ЗСП) для виміру комплексної методології оцінювання ефективності діяльності підприємства, повнофункціонального інструментарію системи управління підприємством.

Тема 4. Формування та прийняття управлінських рішень в системі менеджменту підприємств

Положення концепції формування та прийняття управлінських рішень в діяльності підприємств. Обґрунтування взаємозв'язку управлінської стратегії та впливу факторів зовнішнього середовища. Умови формування та прийняття управлінських рішень в системі менеджменту підприємства в умовах невизначеності.

Інтелектуальна фінансова складова як основа концепції формування та прийняття управлінських рішень в системі менеджменту підприємства. Визначення рівня економічної безпеки для оцінки ефективності заходів у діяльності підприємства.

Тема 5. Управлінські рішення як основний інструмент ефективної системи управління

Характерні особливості управлінських рішень, класифікація управлінських рішень за різними критеріями, етапи розробки та реалізації управлінських рішень, прийняття рішень в умовах визначеності, ризику та невизначеності виробничої ситуації. Процес формування управлінського рішення в технології

менеджменту. Особливості комунікаційного процесу в циклі управління підприємством при прийнятті управлінських рішень. Комунікаційна модель прийняття управлінських рішень.

Тема 6. Ефективність прийняття й оцінки управлінських рішень в менеджменті

Ефективність управлінської праці як соціально-економічна категорія. Рівень результативності управлінської діяльності. Оцінка ефективності праці через визначення економічного, соціального ефекту (поліпшення умов праці, підвищення соціальної активності колективу та ін.). Особливості визначення критеріїв ефективності. Ефективність управління через успішність виконання керівником завдань та досягнення поставлених цілей. Загальний індекс ефективності управлінської праці. Показники, що характеризують якісний рівень організації управлінської діяльності (коефіцієнти управління, якості виконання управлінських функцій, оснащення засобами оргтехніки, стабільності кадрів, кваліфікації персоналу, умов праці, оперативності управління та інші). Методи оцінювання економічної ефективності прийняття та реалізації управлінських рішень (концепція VBM).

Тема 7. Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності

Аналіз ринку, як метод зниження економічного ризику при прийнятті управлінського рішення. Алгоритм дій при прийнятті управлінського рішення. Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.

Тема 8. Соціально-економічна ефективність діяльності промислового підприємства

Критерії та показники оцінки соціально-економічної ефективності діяльності підприємства. Особливості визначення вирішальної передумови ефективного прийняття управлінських рішень. Критерії та показники оцінювання соціально-економічної ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Особливості формування програми забезпечення ефективного прийняття управлінських рішень з урахуванням стадій життєвого циклу з метою досягнення соціально-економічної ефективності. Визначення внутрішніх та зовнішніх рішень, що пов'язані з підвищенням ефективної роботи підприємства в умовах невизначеності.

2. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Слухачі другого освітнього рівня навчання спеціальності С1 «Економіка» виконують курсову роботу (КР) з дисципліни «Економічна ефективність управлінських рішень в діяльності підприємства».

Виконання курсової роботи з дисципліни є однією зі складових навчального процесу та є одним з важливих елементів у вивченні дисципліни. Це свого роду індивідуальні дослідницькі завдання, які мають на меті не лише поглибити, узагальнити та закріпити знання з дисципліни, а й сприяти подальшому їх застосуванню у вирішенні конкретних проблем моделювання поведінки учасників процесу прийняття управлінських рішень, вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою.

Курсова робота повинна бути представлена на кафедру для перевірки не пізніше, ніж за 2 тижні до здачі іспиту з даної дисципліни. Слухачі, які не виконали КР або виконали її незадовільно, до здачі не допускаються.

КР з дисципліни «Економічна ефективність управлінських рішень в діяльності підприємства» складається з 2-х теоретичних питань та п'яти задач.

Перелік теоретичних питань можна використовувати при підготовці до іспиту.

Також, можливо при виконанні даного типу завдань, враховувати особливості та потреби власного наукового дослідження для виконання магістерської роботи, погодивши це з викладачем.

Остання цифра шифру залікової книжки – це номер задачі, а передостання – Ваш варіант.

Приклад: номер залікової книжки – 012563, отже задача №3, питання №5,6, варіант 6

	Остання цифра									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
№ даних для розв'язання задачі	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1
№ питань	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13,14	15,16	17,18	19,20

Задача №1. Для виконання цієї задачі слід звернутися до вихідних даних, наведених у табл. 1.

На основі цих даних треба визначити:

- 1) поріг рентабельності;
- 2) запас фінансової міцності;
- 3) силу впливу операційного важеля;
- 4) побудувати точку беззбитковості (графічним методом).

На підставі отриманих даних, обґрунтувати управлінське рішення, яке буде пов'язано з подальшим розвитком діяльності підприємства.

Таблиця 1 – Вихідні дані для виконання задачі (ефект операційного важеля)

Показник	Варіанти									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Виручка від реалізації, тис.грн.	6200	4300	1200	4900	3500	6900	5400	3800	4700	2100
2. Обсяг продажу, тис.шт.	500	200	100	300	400	600	400	100	200	800
3. Вартість матеріалів, тис.грн.	2100	700	200	1100	800	2400	800	600	1800	600
4. Фонд оплати праці виробничого персоналу, тис.грн.	1700	900	300	800	1000	1900	1000	700	900	900
5. Орендні платежі, тис.грн.	500	300	100	200	400	700	400	200	300	150
6. Сума відсотків за кредит, тис.грн.	800	100	50	150	200	900	200	300	200	100
7. Амортизаційні відрахування, тис.грн.	700	500	200	1300	600	500	600	500	400	250

Методичні вказівки до розв'язання задачі.

Економічна сутність класифікації витрат на змінні й постійні і їх диференціація відображається за наступними формулами:

$$V_{\text{змін}} = M + \text{ФОП}, \quad (1)$$

де $V_{\text{змін}}$ – змінні витрати, тис. грн,

M – вартість матеріалів, тис. грн,

ФОП – фонд оплати праці виробничого персоналу, тис. грн.

$$V_{\text{пост}} = Op + K\% + AB, \quad (2)$$

де $V_{\text{пост}}$ – постійні витрати, тис. грн,

Op – орендні платежі, тис. грн,

$K\%$ - відсотки за кредит, тис. грн,

АВ – амортизаційні відрахування, тис. грн.

Економічно інтерпретувати дію операційного (виробничого, господарського) важеля допомагає формула:

$$\text{Сила впливу операційного важеля} = \frac{\text{валова маржа}}{\text{прибуток}}, \quad (3)$$

$$\text{ВМ} = \text{В}_p - \text{В}_{\text{змін}}, \quad (4)$$

де ВМ – валова маржа, тис. грн,

В_р. – виторг від реалізації, тис. грн,

$$\text{ВМ} = \text{В}_{\text{пост}} + \text{П}, \quad (5)$$

де П – прибуток.

При розрахунку порогу рентабельності варто пам'ятати, що це такий виторг від реалізації, при якому підприємство вже не має збитків, але ще не має прибутків. Валової маржі вистачає лише на покриття постійних витрат і прибуток дорівнює нулю:

$$\text{П} = \text{ВМ} - \text{В}_{\text{пост}} = 0, \quad (6)$$

чи

$$\text{ПР (поріг рентабельності)} = \text{В}_{\text{пост}} : \text{ВМ (у відносному вираженні)} \quad (7)$$

Різниця між досягнутим фактичним виторгом від реалізації і порогом рентабельності складає запас фінансової міцності підприємства.

$$\text{З}_{\text{фм}} = \text{В}_p - \text{П}, \quad (8)$$

де З_{фм}. – запас фінансової міцності, тис. грн.

Необхідно побудувати, користуючись вихідними даними і приведеними розрахунками, точку беззбитковості. Дати економічну інтерпретацію при прийнятті управлінського рішення.

Побудований графік точки беззбитковості допомагає при визначенні порогу рентабельності.

Варто також дати економічну інтерпретацію розрахункам, які були отримані, і порівняти графічні результати з проведеними аналітичними розрахунками. Зробити загальні висновки щодо даного розділу КР.

Завдання для виконання розрахункової частини курсової роботи.

Питання, які вимагають рішення, не є рутинними для існуючої практики виробничої діяльності підприємства, визначення фінансової, інвестиційної, операційної ефективності, відповідно до видів діяльності підприємства та прийняття управлінських рішень. Виходячи з цього, пропонується контрольний приклад рішення на підставі вихідних даних (таблиця 2).

Таблиця 2 – Вихідні дані для контрольного прикладу

Показник	Позначення	Значення показника
1. Виручка від реалізації, тис.грн.	ВР	25000
2. Обсяг продажу, тис. шт.	V _p	8000
3. Вартість матеріалів, тис.грн.	М	18000
4. Фонд оплати праці виробничого персоналу, тис.грн.	ФОП	2000
5. Орендні платежі, тис.грн.	Ор	500
6. Сума відсотків за кредит, тис.грн.	К%	300
7. Амортизаційні відрахування, тис.грн.	АВ	1000

На основі цих даних необхідно визначити:

- Поріг рентабельності,
- Запас фінансової міцності,
- Силу впливу операційного важеля.

У процесі прийняття управлінського рішення, використовують наступні показники: валова маржа (ВМ), змінні витрати (Взмін.), постійні витрати (Впост.), які потребують проведення попередніх розрахунків:

$$\text{Взмін.} = \text{М} + \text{ФОП};$$

$$\text{Взмін.} = 18000 + 2000 = 20000 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\text{Впост.} = \text{Ор} + \text{К\%} + \text{АВ};$$

Впост. = 500 + 300 + 1000 = 1800 (тис. грн.);

ВМ = ВР – В змін.;

Дані, які необхідні для проведення розрахунків, представлені у таблиці 3.

Таблиця 3 – Розрахункова таблиця для визначення порогу рентабельності

Показник	Значення показника, тис. грн.	У % до виручки від реалізації	Коефіцієнти
1. Виторг від реалізації	25000	100	1
2. Змінні витрати	20000	80	0,8
3. Валова маржа	5000	20	0,2
4. Постійні витрати	1800	-	-
5. Прибуток	3200	-	-

Розрахунок порогу рентабельності.

Поріг рентабельності (ПР) – результат від реалізації, при якому підприємство вже не має збитку, але і не має ще прибутку.

$ПР = 1800 : 0,2 = 9000$ (тис. грн.)

Поріг рентабельності є одночасно критичною точкою продажів (точкою беззбитковості, точкою самоокупності та ін.).

Визначення запасу фінансової міцності.

Запас фін.міцн. = ВР – ПР.

Запас фін.міцн. = 25000 – 9000 = 16000 тис. грн., або в 5 до виторгу:

$(16000 : 25000) * 100\% = 64\%$.

Це означає, що підприємство може витримати 64% зниження виторгу від реалізації, чи на 16000 тис. грн. без серйозної погрози для свого фінансового стану. Саме на підставі цього буде прийматись відповідне фінансове рішення.

Визначення сили впливу операційного важеля.

Дія операційного важеля (виробничо-господарського) полягає у тому, що будь-яка зміна виторгу від реалізації завжди породжує більш сильну зміну прибутку.

$$\text{Сила впливу операційного важеля} = ВМ / П, \quad (9)$$

де П – прибуток, тис. грн.

Сила впливу операційного важеля = $5000 : 3200 = 1,5625$.

Це означає, що при збільшенні (зниженні) виторгу від реалізації на n відсотків прибуток зросте на $n * 1,56\%$.

Побудова точки беззбитковості (порогу рентабельності).

Побудову точки беззбитковості слід здійснювати графічним методом.

Визначення порога рентабельності базується на відповідності виторгу і сумарних витрат при досягненні порогу рентабельності.

Варто зробити відповідні висновки за даною задачею стосовно прийняття управлінського рішення.

Задача №2. За даними табл. 4 визначити варіант більш економічного замовлення отримання знижок при замовленні запасів, розрахувати річні сумарні витрати при різних обсягах замовлень (у тому числі з урахування витрат організаційних, на зберігання, придбання). Прийняти та обґрунтувати відповідні управлінські рішення.

Таблиця 4 – Дані до задачі №2

Показник/ варіант	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1. Вартість (ціна) 1 деталі, грн.	30	15	50	60	30	10	25	80	10	25
2. Потреба в деталях, шт.	3900	6000	1800	2500	5100	8300	4000	2000	5000	4800
3. Середня норма прибутку на капітал, %	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
4. Витрати на зберігання 1 деталі, грн.	1	0,5	3	2	1	0,5	1	2	0,5	1
5. Витрати на організацію 1 замовлення, грн.	180	40	250	200	120	50	100	150	100	100

Методичні вказівки до розв'язання задачі:

За допомогою моделі економічного обсягу замовлення (ЕОЗ) визначаємо обсяг замовлення, що мінімізує витрати на організацію замовлень і зберігання запасів:

$$EOZ = \sqrt{\frac{2K_3}{x}}, \quad (10)$$

Для визначення витрат на зберігання запасів та втрачену вигоду на одиницю:

$$X_3 = Z_d + (N_{\text{пр/к}} * C_{\text{од}}) / 100 \quad (11)$$

Кількість витрат на замовлення за рік:

$$n = \frac{K}{EO3} \quad (12)$$

Систему знижок, які надає постачальник, приймають в розрахунок за варіантом у табл. 5:

Таблиця 5 – Система знижок, які надає постачальник в залежності від обсягу поставок

Обсяг замовлень (O3)	Ціна за одиницю, грн
$0 < O3 < 500$	Ціна варіанта
$500 < O3 < 1000$	< 2% ціни варіанта
$1000 < O3$	< 5% ціни варіанта

Задача №3. Визначити доцільність впровадження інвестиційного проекту та обґрунтувати відповідні управлінські рішення на підставі інвестиційної ефективності. Доходи від реалізації інвестиційного проекту будуть надходити відповідно через 3, 4, 5 років у сумі N, M, K. Початкові інвестиції – IC, дисконтна ставка r %. Дані для розрахунків наведені у таблиці 6.

Таблиця 6 – Вихідні дані до задачі №3

Показник/ варіант	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
IC	50	57	52	56	54	55	51	53	59	60
N	10	11	10	11	11	11	10	11	12	12
M	30	34	31	34	32	33	31	32	35	36
K	30	34	31	34	32	33	31	32	35	36
r	15	17	16	17	16	17	15	16	18	18

Методичні пояснення до розв'язання задачі

1. Потрібно визначити дисконтовану вартість майбутніх доходів (PV) за методом складних процентів.
2. Розрахувати чисту приведену вартість проекту (NPV) як різницю між дисконтовою вартістю майбутніх грошових потоків (PV).
3. Якщо $NPV < 0$, то інвестувати проект не вигідно.

Задача №4. Банк надає позику в розмірі K тис. грн. на N місяців під r % річних на умовах річного нарахування відсотків відповідно до схеми складних процентів і за змішаною схемою. Який з варіантів більш прийнятний для позичальника? Яке саме рішення буде прийнято відповідно до фінансової ефективності підприємства. Дані для розрахунків наведені в табл. 7:

Методичні вказівки до розв'язання задач

1. Для схеми складних процентів:

$$FV_n = PV * (1 + r)^{n+1} \quad (13)$$

2. Для змішаної схеми:

$$FV_n = PV(1 + r)^n (1+r*t), \quad (14)$$

де FV_n – майбутня вартість;

PV – поточна вартість;

r – ставка за відсотком;

n – ціла частина (у межах року);

t – часткова частина.

Таблиця 7 – Вихідні дані до задачі №4

Показник/ варіант	Умовні позначення	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Величина наданої інвестиції, тис. грн.	K	500	300	100	800	600	200	400	500	900	700
Величина річних, %	r	15	20	25	20	18	20	15	30	20	25
Кількість місяців	N	30	15	26	17	21	36	20	25	42	30

Задача №5. Будівельна організація отримала контракт на зведення споруди. Відповідно до контракту замовник через t років після закінчення будівництва проводить розрахунок протягом n - років рівними річними платежами у сумі A_t по кожному платежу. Відсоткова ставка встановлена на рівні r річних, відсотки нараховуються у кінці року. Визначити вигравш замовника, одержаний у результаті відстрочки платежу на t років. Чи буде саме це ефективним фінансовим рішенням?

Дані для розрахунку наведені у табл. 8.

Таблиця 8 – Вихідні дані

Показник/ варіант	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
t, років	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
n, років	2	3	3	2	2	3	3	2	2	3
At, млн. грн.	1	2	1	1	3	3	2	1	3	2
r, %	10	15	10	15	10	15	10	15	10	15

Методичні вказівки до розв'язання завдання:

Поточна величина відкладеної ренти PV_t , визначається за формулою:

$$PV_t = PV * V^t, \quad (15)$$

де PV – поточна величина звичайної ренти,
 V^t - дисконтний множник за t років.

$$PV = A * \frac{(1+r)^n - 1}{r(1+r)^n}, \quad (16)$$

$$V^t = \frac{1}{(1+r)^{n-1}}. \quad (17)$$

Поясніть у чому полягає сутність фінансової (кредитної) ефективності підприємства.

Важливо пам'ятати, що не завжди кінцевим показником оцінки ефективності прийнятих управлінських рішень буде прибуток. Звичайно, що кожне підприємство прагне, зрештою, отримати значний показник чистого прибутку, однак, це може і не відобразить роль прийнятих управлінських рішень, які зрештою можуть бути спрямовані в розвиток соціальної сфери підприємства.

Ключові вимоги до виконання теоретичної частини курсової роботи

Надзвичайно важливим етапом у написанні курсової роботи є вибір теми дослідження. Слід враховувати:

По-перше, ступінь власної зацікавленості до вивчення того чи іншого виклику з питань економічної ефективності управлінських рішень в діяльності підприємства.

По-друге, оскільки частина студентів (заочної форми навчання) поєднує навчання з роботою на підприємствах, в організаціях чи установах, то логічним буде вибір теми, що певною мірою пов'язана зі специфікою діяльності підприємства (організації, установи).

На підставі розробленого і затвердженого кафедрою переліку тем курсових робіт студент самостійно обирає тему курсової роботи. При цьому студент спирається на науковий і практичний інтерес, який може бути викликаний, опрацюванням спеціальної літератури, досвідом і характером роботи на підприємстві.

Попереднє вивчення літературних джерел є підґрунтям для складання *плану курсової роботи*. Він має включати в себе: вступ, основну частину роботи, що містить декілька логічно пов'язаних між собою розділів, які дають змогу розкрити тему і висновки. Курсова робота повинна мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами.

Даний підрозділ може бути обсягом 15-20 сторінок комп'ютерного тексту, який викладено у двох-трьох підрозділах, що містять:

- ✓ виклад основних теоретичних положень, що визначають сутність і зміст предмета теми, з огляду на цілі й завдання курсової роботи;
- ✓ розгляд різних точок зору провідних фахівців з досліджуваних питань на основі аналізу літературних та інших інформаційних джерел;
- ✓ визначення пріоритетних питань, які підлягають першочерговому вирішенню.

Тематичні питання для виконання теоретичної частини курсової роботи

1. Особливості розрахунку ефекту від інноваційних заходів. Категорії ефекту та ефективності.
2. Наведіть алгоритм визначення величини попереднього ефекту.
3. Основні етапи розробки та реалізації управлінських рішень.
4. Визначте особливості впливу інноваційності на формування операційної ефективності підприємства.
5. Головні суб'єкти інноваційного процесу та яким чином може відбуватись стимулювання інноваційних процесів підприємств. Охарактеризуйте основні елементи процесу прийняття управлінського рішення на данному етапі.
6. Програмовані та непрограмовані управлінські рішення.
7. Оцінка ефективності управлінського рішення. Проаналізуйте ключові фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень.
8. Суть та характерні особливості управлінських рішень при здійсненні ключових видів діяльності підприємства.
9. Проаналізуйте, яким чином відбувається вплив інноваційності на формування інвестиційної ефективності підприємства.
10. Інформаційне забезпечення розрахунків економічного ефекту. Наведіть приклади найбільш успішних компаній.
11. Класифікація управлінських рішень за різними критеріями.
12. Наведіть Ваше розуміння прийняттого, корисного та оптимального управлінського рішення.
13. Методи прийняття управлінських рішень та визначення їх ефективності. Як визначається соціальна ефективність.
14. Сформулюйте принципи, що дозволяють визначити ефективність праці керівника. Що саме характеризує організаційна ефективність.
15. Проаналізуйте можливі кроки в напрямку поліпшення стану розвитку інновацій на підприємствах малого та середнього бізнесу. У чому буде полягати економічна ефективність та який саме вид економічної ефективності буде притаманний.
16. Напрями підвищення управлінських рішень в діяльності підприємства.

Які саме методи оцінювання управлінських рішень можуть бути задіяні.

17. Інновації та фінансові показники економічної ефективності у ТНК.
18. Прийняття рішення в умовах визначеності, ризику та невизначеності ситуації.
19. Дослідіть взаємозв'язок між фінансовими показниками підприємств та станом їх фінансової (кредитної) ефективності.
20. У чому полягає врахування ймовірнісних факторів при проведенні розрахунків економічного ефекту.
21. Дослідити використання показників ефективності управлінських рішень для оптимального досягнення мети функціонування сучасного підприємства.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з дисциплін професійного спрямування, як одна з основних і ефективних форм самостійної роботи студентів, є важливим етапом підготовки магістрів за напрямом С1 «Економіка».

Курсова робота студента представляє собою науково-практичне дослідження обраної теми і оформлюється відповідно до вимог, прийнятих у НГУ «ХП».

Добір літератури, статистичної інформації та інших методичних матеріалів для вивчення дисципліни «Економічна ефективність управлінських рішень в діяльності підприємства» потрібно здійснювати як відповідно до списку літератури та навчальних матеріалів, так і самостійно.

Увагу слід звернути не лише на спеціальну науково-методичну літературу, а й на періодичні видання, міжнародні інформаційні джерела. Також слід приділити увагу аналізу відповідних статистичних матеріалів та результатів наукових досліджень.

Виконання курсової роботи дозволяє визначити й оцінити ступінь засвоєння теоретичного матеріалу і вміння застосовувати теорію при вирішенні конкретних практичних ситуацій.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження аналізується під різноманітними кутами зору – з позицій теоретичної бази і практичних навичок, аналізу, обґрунтуванню шляхів вдосконалення, вивчення ступеня ефективності тощо – в тісному взаємозв'язку і єдиній логіці викладення. Курсова робота повинна містити сучасну постановку проблеми і можливі шляхи її рішення в період глобальних економічних перетворень.

В процесі виконання курсової роботи студент повинен отримати навички *самостійного* опрацювання різноманітних сучасних інформаційних джерел з обраної теми, дати власну оцінку проблемі, що вивчається, запропонувати можливі варіанти її рішення, зробити самостійні, науково і практично обґрунтовані висновки і пропозиції.

Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Отже, підготовка курсової роботи дасть можливість студенту глибше вивчити основні питання професійного спрямування й на підставі цього робити самостійні висновки і необхідні прогнози.

У курсовій роботі студент повинен всебічно й глибоко розкрити зміст обраної теми, показати знання літературних джерел. Рекомендації, пропозиції, прогнози та заходи щодо вдосконалення проблеми можуть бути розроблені студентом як самостійно, так і на підставі вивчення й узагальнення передового досвіду, висвітленого у літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність.

Курсова робота повинна бути оформлена відповідно до вимог загальноуніверситетських стандартів, містити вичерпні розрахунки та висновки, перелік літератури, що використовувалась для написання роботи. Також заохочується використання прикладів та власних думок, висвітлення можливих дискусійних питань.

Курсова робота повинна мати логічну побудову, послідовність і завершеність даних питань. При оформленні змісту курсової роботи вказують назву і номери початкових сторінок всіх розділів і підрозділів (параграфів). План роботи повинен відображати суть проблеми, її зміст і логіку дослідження. Назва розділів і підрозділів мають бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи і не повторюватись.

Необхідно дотримуватись принципів академічної доброчесності. Для цього необхідно список використаних літературних джерел та інших методичних матеріалів систематизувати і обов'язково надати посилання в тексті згідно порядкового номеру за переліком посилань, виділенням двома квадратними дужками, наприклад, «.....у працях [1-7]».

Якщо робота не відповідає вимогам, містить значні помилки, або при захисті студент не підтвердив засвоєння теми, ставиться оцінка „незадовільно”.

Студенти, які не представили у встановлений термін курсову роботу, або не захистили її без поважних причин, а також ті, котрі одержали незадовільну оцінку, вважаються тими, що мають академічну заборгованість.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література

1. Бажал Ю.М., Бакушевич І.В., Венесаар У. та інші. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: підручник. Київ : «Пульсари», 2015. 296 с.
2. Савченко О.І., Нестеренко Р.О., Побережний Р.О. Інноваційне підприємництво та бізнес-планування: навчальний посібник. Харків : Вид-во «Щедра садиба плюс», 2015. 160 с.
3. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень : підручник. Київ: Кондор, 2019. 187с.
4. Яковлев А.І. Методика визначення ефективності інвестицій, інновацій, господарських рішень в сучасних умовах: навчальний посібник – 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків : Вид-во «Підручник НТУ «ХПІ», 2017. 100 с.
5. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 336 с. - URL: http://www.esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/15846/1/Polinkevych_Volynets_O GROR2018.pdf3
6. Гречко А.В., Гречухін А.С. Оцінка ефективності виробничої діяльності підприємства. 2016. - URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2016/44.pdf. (дата звернення: 27.01.2025).
7. Репозитарій НТУ «ХПІ». URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua> (дата звернення: 27.01.2025).

Додаткова література

1. Савченко О.І. Використання системи збалансованих показників для інноваційно – інвестиційного розвитку підприємств. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. Харків : НТУ «ХПІ», 2016. № 28 (1200). С. 3–8.
2. Савченко О. І., Туран Угур. Оцінка сталого розвитку: економічна критика. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр.* Харків : НТУ "ХПІ", 2019. № 23. С. 97– 102.
3. Ніколаєнко В. П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №6. С. 180–191.
4. Шульга О.А. Методичні засади прийняття управлінських рішень. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 22. С. 54–58.
5. Богоявленська Ю. В., Свірко С. В., Бережницький Д. Ю. Забезпечення гнучкості прийняття управлінських рішень та цифровізації управління на інноваційних підприємствах і стартапах. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 49. С.83-87.
6. Савицька О. М., Салабай В. О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7126> (дата звернення: 28.01.2025).
7. Лозовський, О., Горшков, М. Ефективність управлінських рішень в менеджменті організації. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. – URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-86> (дата звернення: 28.01.2025).
8. Офіційний сайт ПрАТ «Київстар». Про Київстар [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kyivstar.ua/uk/mm>
9. Підручники онлайн. URL: <http://pidruchniki.com> (дата звернення: 27.01.2025).

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ з навчальної дисципліни «Економічна ефективність управлінських рішень в діяльності підприємства»
для студентів денної та заочної форми навчання
за спеціальністю С1 «ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

Укладач:

САВЧЕНКО Ольга Ігорівна

Відповідальний за випуск проф. Перерва П.Г.

Роботу до видання рекомендував проф. Погорелов С.М.

В авторській редакції

План 2025 р., поз.499

Підп. До друку. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.

Riso-друк. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 1,1.

Наклад 50 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХПІ».

вул. Кирпичова, 2, м. Харків, 61002

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5478 від 21.08.2017 р.

Електронна версія